

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Кафедра перекладознавства імені Миколи Лукаша

Рекомендовано до захисту
Протокол засідання кафедри № ____
від « ____ » _____ 2024 р.
Завідувач кафедри Олександр РЕБРІЙ
(прізвище та ініціали)

(підпис)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА
СТРАТЕГІЇ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО ДУБЛЯЖУ СЕРІАЛІВ

Виконавець:

Студентка II курсу магістратури,
групи АМП-61
Терещенкова Анастасія Ігорівна

Керівник роботи:

Мартинюк Алла Петрівна
доктор філол. наук, професор

Підсумкова оцінка:

за національною шкалою: _____

кількість балів: _____

Підпис керівника _____

Кваліфікаційну магістерську роботу захищено на засіданні Екзаменаційної комісії

Протокол № ____ від « ____ » _____ 2024 р.

Голова Екзаменаційної комісії _____

Харків 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ДУБЛЯЖ ЯК ОБ’ЄКТ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО АНАЛІЗУ...6	6
1.1. Соціально-культурні та мовні аспекти кіноперекладу	6
1.2. Технології кіноперекладу в світі та Україні.....	10
1.3. Особливості українського кіноперекладу.....	15
1.4 Дослідження кіноперекладу українськими перекладознавцями.....	20
Висновки за розділом 1.....	27
РОЗДІЛ 2. ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО ДУБЛЯЖУ АМЕРИКАНСЬКИХ СЕРІАЛІВ.....	29
2.1. Дослівний переклад.....	30
2.2. Лексичні трансформації.....	33
2.3. Лексико-граматичні трансформації.....	42
2.4. Граматичні трансформації.....	43
Висновки за розділом 2.....	47
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
SUMMARY.....	55

ВСТУП

Актуальність дослідження англо-українського дубляжу серіалів обумовлена глобальною популярністю кіномистецтва взагалі. Завдяки сучасним технологіям ми можемо насолоджуватися фільмами режисерів з усього світу, отримуючи доступ до культурного розмаїття та різноманітних сюжетів. У цьому контексті питання перекладу фільмів набуває особливої ваги, адже кінопродукція, що надходить до нашої країни, має знайти свого глядача. Важливо, щоб переклад був не лише точним, але й передавав культурні особливості та емоційний контекст оригінального твору.

Оскільки більшість іноземних фільмів, які демонструються в українському кінопрокаті, належать до Голлівудської продукції, переклад фільмів переважно здійснюється з англійської мови. Кваліфікований перекладач має адаптувати текст фільму так, щоб він якомога точніше відповідав оригіналу, а також залишався зрозумілим для цільової аудиторії. Мова персонажів у фільмах часто є авторською стилізацією звичайної розмовної мови, що може містити різні регістри, включаючи вульгаризми та офіційний стиль. Перекладачеві необхідно враховувати ці нюанси, щоб передати не лише зміст, а й атмосферу, емоції та характер персонажів.

Передача цих особливостей під час перекладу фільмів становить особливі труднощі, тому тема та проблема перекладу саме кінофільмів є актуальною та досліджується багатьма вченими. На сьогодні є багато фахівців, які вивчають та досліджують проблеми кіноперекладу, зокрема, Н. С. Антонюк [1], Д. М. Бузаджи [3], Л. В. Горшкова [4] та інші. Також корисними можуть бути роботи таких дослідників, як М. Бейкер [35], Й. Чанг [36] та М. Кронін [37]. Зокрема, Я. Чанг у роботі "A tentative analysis of English film translation characteristics" [36] аналізує характерні риси англійського кіноперекладу, включаючи виклики, пов'язані з перекладом діалектів та ідіом, і пропонує різні методи для їх ефективного відтворення в мові перекладу.

Мета дослідження полягає у встановленні стратегій англо-українського дублювання серіалів на основі виявлення та аналізу перекладацьких труднощів та шляхів їх подолання.

Завдання дослідження:

1. Систематизувати основні типи кіноперекладу, встановити їхні особливості, що можуть вплинути на якість перекладу.
2. Визначити соціально-культурні, мовні аспекти і технологічні особливості кіноперекладу.
3. Дослідити характерні риси українського кіноперекладу.
4. Описати основні способи і трансформації, які застосовуються в англо-українському дубляжі американських серіалів.

Об'єктом дослідження є англо-український дубляж американських серіалів, а **предметом** – дослівний переклад, лексичні, лексико-граматичні та граматичні трансформації, застосовані перекладачами.

Матеріалом дослідження є 110 прикладів дослівного перекладу, лексичних, лексико-граматичних і граматичних трансформацій, застосованих в англо-українському дубляжі американських серіалів "Бруклін 9-9" та "Друзі".

Для досягнення мети дослідження було використано комплексну **методику**, що включає методи інформаційного пошуку, вибіркового добору для формування корпусу матеріалу дослідження, а також перекладацький аналіз для виявлення способів, прийомів і трансформацій, застосованих у перекладі.

Дослідження спирається на праці українських перекладознавців: С. Є. Максимова [17], В. І. Карабана [10], В. В. Коптілова [11], О. В. Ребрія [25, 26], Л. П. Науменко та А. Й. Гордєєвої [19], Т. Лукьянкової та інших.

Наукова новизна дослідження полягає в поглибленні розуміння особливостей англо-українського дубляжу американських серіалів, що робить внесок в теоретичну базу перекладознавства.

Практичне значення полягає в можливості застосування отриманих результатів для вдосконалення практики кіноперекладу англо-українських

серіалів, а також в навчальних курсах по підготовці перекладачів і можуть бути корисними для професійних перекладачів.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження оприлюднені на IV студентської наукової конференції "Актуальні проблеми теорії, історії та методики навчання перекладу", яка була проведена 20 листопада 2024 року. За матеріалами дослідження підготована до друку стаття.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів з висновками до кожного і загальних висновків. Загальний обсяг роботи – 56 сторінок. Бібліографія містить 42 використаних джерел, з яких 8 англомовних.

РОЗДІЛ 1

ДУБЛЯЖ ЯК ОБ'ЄКТ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО АНАЛІЗУ

1.1. Соціально-культурні та мовні аспекти кіноперекладу

Кінопереклад є важливою складовою процесу глобалізації та культурного обміну. Він не лише забезпечує доступ до іноземних фільмів для широкої аудиторії, але й відіграє ключову роль у збереженні культурної ідентичності та передачі соціальних цінностей [8]. Існують певні мовні норми та стандарти.

В Україні використовуються спеціальні стандарти для субтитрування та дубляжу, що враховують не тільки лінгвістичні, але й культурні особливості [1]. Зокрема, в одному кадрі субтитрів дозволено до 60 символів, що забезпечує легке читання та розуміння.

Кількість рядків субтитрів: зазвичай використовується не більше двох рядків субтитрів на один кадр, щоб глядачі могли легко встигнути прочитати текст і не пропустити візуальний контент фільму [19].

Час відображення субтитрів: час відображення субтитрів повинен бути достатнім для прочитання, зазвичай це 1-2 секунди на кожні 10 символів тексту [22].

Мова субтитрів: субтитри надаються державною мовою (українською), але можуть бути також двомовними (наприклад, англійською та українською), залежно від аудиторії та вимог кінопрокатників [4].

Вплив державної політики: політика держави також відіграє важливу роль у кіноперекладі. Наприклад, Президент України пропонував закріпити статус англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування, що вплинуло на практику демонстрації фільмів мовою оригіналу з українськими субтитрами [9].

Культурна адаптація: дослідники звертають увагу на необхідність культурної адаптації контенту, що дозволяє зберігати аутентичність оригіналу та водночас робити його доступним для української аудиторії [14].

Дубляж:

1. Адаптація діалогу: при дубляжі важливо не тільки перекладати слова, але й адаптувати діалог так, щоб він відповідав культурним та мовним нормам цільової аудиторії [5].

2. Синхронізація руху губ: дубляж повинен бути синхронізований з рухом губ акторів, що говорить, щоб виглядати природно і не викликати дискомфорт у глядачів [18].

3. Вибір голосів: важливо обирати голоси акторів дубляжу, які відповідають оригінальним голосам персонажів за тембром та емоційним забарвленням [12].

Регламенти та стандарти:

Основні регламенти та стандарти, що регулюють процес субтитрування та дубляжу в Україні, включають:

1. Національний стандарт України ДСТУ 3582-97: цей стандарт визначає загальні вимоги до субтитрування, включаючи формат тексту, вимоги до читабельності та синхронізації [17].

2. Рекомендації Державного агентства України з питань кіно: агентство розробляє рекомендації щодо практик дубляжу та субтитрування, які враховують новітні тенденції та потреби ринку [6].

3. Вимоги кінопрокатників та стрімінгових сервісів: кінопрокатники та стрімінгові сервіси можуть мати власні вимоги та стандарти, які часто відповідають міжнародним практикам [13].

Соціально-культурні та мовні аспекти кіноперекладу включають кілька важливих складових:

1. Збереження культурної автентичності:

Переклад фільмів повинен враховувати культурні реалії оригіналу, щоб не втратити їхнього специфічного колориту. Наприклад, жарти, прислів'я або культурні референції часто мають глибокий контекст, який важко передати іншою мовою [37]. Перекладачі повинні знаходити еквіваленти, які б мали аналогічне культурне значення для цільової аудиторії [34].

2. Адаптація до мовних норм:

Мова перекладу повинна бути природною і зрозумілою для аудиторії [41]. Це означає, що діалоги повинні бути адаптовані таким чином, щоб вони звучали природно для носіїв мови перекладу [38]. Важливо враховувати мовні особливості, такі як сленг, діалекти та мовні норми [41].

3. Соціальні контексти:

Соціальні контексти, такі як класові відмінності, соціальні ролі та взаємовідносини між персонажами, також мають бути правильно передані. Це включає врахування культурних норм поведінки, соціальних очікувань та інших соціальних чинників, які можуть впливати на сприйняття фільму [42].

4. Політичні та історичні аспекти:

Фільми часто відображають політичні та історичні контексти свого часу і місця [37]. Перекладачі повинні бути обізнані з цими аспектами, щоб уникнути непорозумінь або викривлень [38]. Наприклад, історичні події або політичні реалії, згадані у фільмі, можуть мати різне значення для різних аудиторій [40].

5. Емоційна та психологічна точність:

Емоції і психологічний стан персонажів повинні бути передані точно і делікатно. Це вимагає глибокого розуміння не лише мови, але й культурних кодів, які впливають на емоційне сприйняття [42].

6. Етичні міркування:

Переклад фільмів також має враховувати етичні аспекти, такі як повага до культурних традицій і уникнення стереотипів [41]. Перекладачі повинні бути чутливими до культурних відмінностей і прагнути до створення інклюзивного та поважного контенту [40].

Таким чином, кінопереклад є не просто технічним процесом передачі мови, але й складною міжкультурною практикою, яка сприяє взаєморозумінню та культурному обміну між народами [38].

Інтерес до кіноперекладу виник порівняно недавно. Поява різних видів кіноперекладу спричинила поглиблене вивчення цього питання. Створення сучасних технологій зйомки та озвучки сприяло появі такого виду кіноперекладу, як дубляж [37]. Сьогодні цей вид кіноперекладу вважається

одним із найпоширеніших в Україні. Незначна кількість публікацій з цієї проблематики відображають труднощі перекладу та суперечливі оцінки цього виду діяльності. Однак досі проблема перекладу художніх фільмів не стала предметом спеціального дослідження вітчизняної філологічної науки та її розділу як теорія перекладу. Дублювання – процес дуже трудомісткий і включає безліч різних аспектів [38].

Розглянемо переклад серіалів з англійської на українську мову [5; 8]. Він має свої складнощі, пов'язані з культурними, соціальними та лінгвістичними аспектами. Ось деякі з основних викликів:

Культурні адаптації: перекладачі мають враховувати культурні реалії обох мов. Це означає адаптацію специфічних культурних елементів, таких як жарти, ідіоми, соціальні звичаї, та інші культурні посилання, щоб вони були зрозумілі українській аудиторії [12].

Соціальні особливості: важливо враховувати соціальний статус, вік та статеві особливості персонажів. Це допомагає зберегти автентичність персонажів та зробити переклад ближчим до українських реалій [12].

Мовні реалії: переклад реалій, тобто специфічних термінів та понять, що існують в одній культурі, але можуть бути невідомі в іншій, є складним завданням [38]. Це включає такі елементи як географічні назви, історичні події, соціальні інститути та інші поняття, які мають бути точно передані або адаптовані для розуміння українськими глядачами [39].

Інтертекстуальність: використання інтертекстуальних елементів, тобто посилань на інші тексти або культурні явища, також є важливою складовою [21]. Це допомагає створити еквівалентний естетичний вплив на глядачів та забезпечити глибше розуміння контексту серіалу [21].

Професійна підготовка: нестача спеціалізованих навчальних програм для перекладачів серіалів є ще однією проблемою. Професійні перекладачі мають добре розуміти як англійську, так і українську культуру, а також мати навички адаптації контенту, щоб зробити переклад якомога автентичнішим [12].

Таким чином, дублювання як вид кіноперекладу включає процес

перекладу та технічний процес перезапису звукової доріжки. Українські перекладачі активно працюють над тим, щоб врахувати як культурні, так і мовні особливості при перекладі іноземних фільмів. Наприклад, жарти та реалії, зрозумілі лише носіям мови оригіналу, можуть бути замінені або адаптовані на такі, що будуть зрозумілими та смішними для української аудиторії. Крім того, український законодавчий контекст, такий як впровадження англійської мови в кінотеатрах з українськими субтитрами, також впливає на підходи до перекладу фільмів [5,8].

Виділяють такі основні види перекладу, як дубляж, закадровий переклад, субтитрування [15].

Дублювання, дубльований переклад, дубляж – це спосіб перекладу та озвучки фільмів, серіалів, мультфільмів, внаслідок якого відбувається повна заміна мови оригіналу на іншу мову з метою демонстрування фільму в країнах, у яких користуються іншою мовою [32].

1.2. Технології кіноперекладу в світі та Україні

Кінопереклад є більш вільним порівняно з перекладом художнього твору та іноді навіть наближається до «вільного» перекладу. Вільний переклад, на відміну від точного, виконується на нижчому рівні еквівалентності, ніж той, якого можна досягти за умов перекладацького акту. Однак адекватним вільний переклад може бути, якщо він відповідає іншим нормативним вимогам і не призводить до значних втрат у переданні змісту оригіналу [5]. Такий переклад може включати прийоми націоналізації, локалізації, осучаснення та ідейної трансформації [2].

Під час перекладу кінофільмів ці прийоми часто є єдиними можливими засобами адекватної передачі змісту. Це пов'язано з тим, що під час дубляжу необхідна певна ступінь синхронності, зокрема збіг руху губ акторів із перекладеними репліками [13]. Особливо складним є ліпсинк-переклад (lip sync), тобто повна синхронізація зображення зі звуковим рядом; про нього буде йтися далі [15].

Для забезпечення синхронності часто використовується синтаксичне уподібнення (нульова трансформація). Це можливо, коли в мовах оригіналу і перекладу існують паралельні синтаксичні структури, що призводить до повної відповідності кількох мовних одиниць та їхнього порядку [21].

Наприклад, у фільмі "Dangerous Minds" – «Небезпечні думки» (1995) режисера Джона Н. Сміта, репліка "You don't look like a Marine" була перекладена як "Ви не схожі на піхотинця" [39]. Збережено послідовність займенник-дієслово-іменник, що відповідає оригіналу. Однак, спостерігається фонетична невідповідність через різну кількість складів у репліках оригіналу (сім складів) та перекладу (дев'ять складів). Такі фонетичні невідповідності ускладнюють досягнення повної відповідності міміки мовця та звукового ряду. Це пов'язано з тим, що в англійській мові не всі звуки вимовляються, що дає змогу вимовити репліку швидше, ніж в українській мові. Наприклад, репліка "Well, I met my husband and started working for his company" містить 16 складів в оригіналі та 27 у перекладі, хоча структура збережена [8].

Основними методами перекладу фільмів є дублювання, субтитрування та закадровий переклад. Втім, у практиці найбільше використовують лише дублювання та субтитрування, оскільки закадровий переклад (також відомий як "нашіптування") вважається менш ефективним [2]. Особливість цього методу полягає в тому, що перекладений текст накладається на оригінальну звукову доріжку [3]. Хоча цей метод має перевагу в низькій вартості, його недоліком є можливість плутанини між репліками різних персонажів [4].

Дубляж є одним з найпоширеніших методів кіноперекладу, особливо у країнах, де вимагається повна локалізація контенту. Процес дубляжу включає [13]:

- **Переклад сценарію:** Точний переклад діалогів з урахуванням культурних та мовних особливостей цільової аудиторії [13].
- **Адаптація тексту:** Текст адаптується таким чином, щоб зберегти синхронізацію з рухом губ акторів (ліпсинк) [8].
- **Озвучення:** Професійні актори озвучують репліки, намагаючись

максимально точно передати емоції та інтонації оригінальних акторів [8].

- **Постпродакшн:** Звукові інженери редагують та змішують аудіо для забезпечення високої якості звуку [19].

Субтитрування є менш витратним методом кіноперекладу, який дозволяє зберегти оригінальні голоси акторів, додаючи перекладені тексти у нижній частині екрану [31].

- **Переклад тексту:** Діалоги перекладаються і адаптуються для короткого і лаконічного представлення у субтитрах [24].

- **Синхронізація:** Субтитри синхронізуються з відео для забезпечення відповідності з моментами діалогів [4].

Озвучення або "войсовер" є проміжним методом між дубляжем та субтитруванням. Актори озвучують перекладені діалоги поверх оригінальної звукової доріжки, яка залишається тихішою [12, 15].

- **Переклад тексту:** Подібно до дубляжу, діалоги перекладаються та адаптуються [23].

- **Запис звуку:** Озвучування здійснюється акторами, які намагаються передати інтонації оригіналу [17].

В Україні спостерігається тенденція до озвучування фільмів. Це пов'язано з недостатньою кількістю кваліфікованих кадрів і обмеженим фінансуванням кіноперекладацької діяльності, адже озвучування є значно дешевшим порівняно з дублюванням. Фільми, які не призначені для показу в кінотеатрах, зазвичай озвучуються українською мовою або взагалі використовують російський дубляж чи озвучення, не створюючи власних перекладів. Українські субтитри до таких фільмів, як правило, також відсутні. Субтитри українською мовою використовуються лише на телеканалах, таких як 1+1 та СТБ, тоді як в Інтернеті більшість фільмів доступні лише з російським дубляжем або українським озвученням [15].

Технології дублювання: коли фільм майже завершений, кіновиробник передає студії звукозапису відеоматеріал, сценарії (текстові розшифровки діалогів) та сесію Pro Tools (набір аудіодоріжок з музикою, шумами, звуковими

ефектами та мовою персонажів) через захищений електронний канал [20].

Потім до роботи приступає автор синхронного тексту. Він стежить за тим, щоб перекладені слова співпадали з артикуляцією губ і мімікою персонажів, та підбирає відповідні аналоги для слів або навіть цілих речень, якщо це необхідно. Готовий текст надсилають на затвердження кіновиробнику [28].

Далі починається підбір акторів дубляжу. Компанія, що займається дубляжем, обирає акторів з цікавими та оригінальними голосами, враховуючи темперамент і вік персонажів. Кожен актор окремо приходить на студію та записує свої репліки. В навушниках актор чує оригінальний текст, перед ним – український переклад, а на екрані – відеоряд [26].

Раніше, під час дублювання фільмів, на студії одночасно працювала стільки ж акторів, скільки персонажів було в епізоді. Проте, з 90-х років, через вимоги стереотехнологій, голоси почали записувати окремими доріжками, тому тепер кожного актора записують окремо [23].

Коли починається процес дублювання, до роботи приступають режисер дубляжу та звукорежисер. Режисер відповідає за творчу складову процесу, а звукорежисер – за технічну. Вони прослуховують та відбирають акторів дубляжу. Потім звукорежисер кілька днів працює над фільмом, синхронізуючи україномовні репліки із зображенням і додаючи необхідні звукові ефекти [16, 23].

Аудіовізуальний переклад як частина технологій кіноперекладу [20, 2]: аудіовізуальний (мультимедійний, екранний (screentranslation)) переклад є міжмовною передачею змісту не тільки художніх кіно- та відеофільмів (цей термін є гіперонімічним по відношенню до терміну «кіно/відео переклад»), але також комп'ютерних програм, телевізійних програм та випусків новин, рекламних роликів та театральних п'єс. У 90-х роках цей напрямок зіштовхнувся з «текстоцентризмом». Це досить поширена ситуація, коли фільм перекладають перекладачі, потім його віддають на перевірку редакторам для внесення коректури та дрібних правок. Натомість редактор переробляє практично всю роботу, «підганяючи» перекладений текст під фільм [20, 34].

Дубляж має кілька особливостей, зокрема [32]:

- при підборі акторів для дубляжу враховують їхній голосовий вік, темперамент персонажа, а також оригінальний голос і тембр.
- для дублювання створюється спеціальна адаптація тексту та обробка перекладу.
- кожного персонажа повинен озвучувати інший актор. Проте, бувають випадки, коли один актор озвучує кілька персонажів. Зазвичай це професійний актор, і таку озвучку можуть розпізнати лише фахівці.
- під час дубляжу необхідно дотримуватись акустичних умов. Наприклад, якщо персонаж говорить у ванній, то й голос дублера повинен мати відповідний ефект ехо. Інші шуми та закадровий дубляж (голос оповідача) також записують окремо [32].

Окрім дубляжу, часто використовують закадровий переклад:

Одноголосий – весь фільм озвучує один актор.

Двоголосий – усіх жіночих персонажів озвучує одна жінка, а всіх чоловічих – один чоловік.

Багатоголосий переклад – найпопулярніший варіант, коли кожного персонажа озвучує окремий актор [32].

Крім цього, дубляж фільмів має кілька ключових складнощів:

Синхронізація губ: Перекладені репліки повинні відповідати рухам губ акторів на екрані. Це обмежує варіанти перекладу і вимагає великої майстерності від перекладачів та акторів дубляжу [2, с. 46–48].

Культурні відмінності: Ідіоми, гумор та культурні реалії часто не мають прямих відповідників в іншій мові, що ускладнює збереження оригінального змісту та настрою [7, с. 123–125].

Підбір голосів: Необхідно обирати акторів з відповідними голосами, які б відповідали темпераменту і характеру персонажів оригіналу [5, с. 67–70].

Технічні аспекти: Звукорежисери повинні забезпечити належну якість звуку, правильне розміщення звукових ефектів та синхронізацію діалогів із зображенням [4, с. 89-91].

Адаптація тексту: Перекладачі та сценаристи повинні адаптувати текст таким чином, щоб він не лише відповідав оригіналу, але й був зрозумілим та природним для української аудиторії [8, с. 112–115].

Відома перекладачка Мішель Берді пропонує власну класифікацію типів перекладу кінопродуктів: робота синхронного перекладача, озвучення фільму одним актором або самим перекладачем, озвучення фільму двома акторами: чоловіком та жінкою; дублювання – найдорожчий вид кіноперекладу. субтитрування. Загалом, вимоги до кіноперекладу різняться від однієї країни до іншої [8].

1.3. Особливості українського кіноперекладу

Український кінопереклад переживає етап активного розвитку, стаючи все більш незалежним та визнаним у світі. Цей процес є комплексним і передбачає співпрацю між різними фахівцями, включаючи перекладачів, лінгвістів, культурологів та акторів дубляжу. Зокрема, українські студії кіноперекладу успішно адаптують закордонні фільми, зберігаючи їхню культурну автентичність та роблячи їх зрозумілими і привабливими для місцевої аудиторії [27].

Якість технічного процесу перезапису реплік перекладу у дублюванні залежить від професійності студії дублювання. Професійною студією дублювання у всьому світі визнається студія, яка отримала сертифікат "Dolby Premier Studio Certification". Для того, щоб отримати даний сертифікат, студія перевіряється на відповідність технічним стандартам дублювання: точності синхронізації, акустиці приміщення студії, стандартів моніторингу, стандартів апаратури та ін. На даний час існує 15 студій дублювання в 9 країнах світу (Польща, Іспанія, Великобританія, Німеччина, Китай, Малайзія, Україна, Нова Зеландія, Австралія), які отримали сертифікат "Dolby Premier Studio Certification" [15].

В Україні студії дубляжу можна умовно поділити на дві категорії:

1. Професійні студії дубляжу

Постпродакшн студія "Le Doyen Studio" – перша та на даний момент єдина в Україні студія запису, обробки та зведення звуку у форматі Dolby Digital. Le Doyen стала одинадцятою студією у світі, сертифікованою компанією Dolby як студія категорії Dolby Premier. Вона виконує 60% дубляжу в Україні. До її відкриття, перезапис доріжок у форматі Dolby виконувався на студіях Москви, які мали сертифікат "Dolby Premier Studio Certification" [15].

Серед інших професійних студій дубляжу виділяють:

- Tretyakoff Production
- ADIOZPRODUCTION
- AAASOUND
- POSTMODERN
- Студія Пілот
- Так Треба Продакшн
- Продакшн-студія Центру перекладів 100 MOB
- UA Team
- Студія професійного дублювання, озвучування та титрування відео проектів Палацу Україна

2. Непрофесійні (аматорські) студії дубляжу

- Студія перекладу і озвучення фільмів "Гуртом"
- TheFargusUA – український гурт перекладачів
- "Кураж-Бамбі"
- "Шибалин бушидо"

Ці студії також роблять вагомий внесок у розвиток українського дубляжу, проте їхній рівень якості часто поступається професійним студіям через відсутність необхідної технічної бази та ресурсів [15].

Український дубляж називають феноменальним, смішним, глибоким, іронічним та одним з найбільш професійних. Навіть після широкомасштабного вторгнення українські студії дубляжу завантажені роботою на 100%. Український дубляж зазвучав в усіх сенсах цього слова в 2006 році, коли в прокат вийшов фільм Тачки, і українці закохались в рідне звучання стрічки.

В Україні процес перекладу у дубляжі характеризується двома головними проблемами:

1. Низька оплата праці. Ліпсінг (з англ. LIP-SYNC) – це синхронна робота актора дубляжу з актором фільму, коли переклад точно відтворює звуки оригіналу від слова до емоцій. Ліпсінг переклад у дубляжі в Україні через низьку оплату праці зазвичай виконують непрофесійні перекладачі або люди, які знають іноземну мову і шукають додатковий заробіток, наприклад, студенти.

2. Відсутність навчальних дисциплін з практики дублювання у програмах кафедр з перекладу ВУЗів України, тобто переклад дубляжу виконують професійно не підготовлені перекладачі, що може негативно вплинути на адекватність перекладу [15].

Кількість етапів дубляжу та їх назви варіюються у різних студіях дубляжу. Ці фактори роблять процес дубляжу складним та багатоетапним, вимагаючи високого рівня професіоналізму та співпраці багатьох фахівців.

Для детального ознайомлення зі складнощами перекладу дубляжу українською мовою, ми скористалися такими ресурсами:

Журнал "Переклад" часто публікує статті, присвячені кіноперекладу та його особливостям в Україні. "Мовні та концептуальні карти" — у цьому виданні також можна знайти дослідження, пов'язані з перекладом кіно контенту.

Арсенал "Український дубляж: більш ніж переклад": Цей ресурс розглядає специфіку перекладу фільмів українською мовою, підкреслюючи важливість не лише точності перекладу, але й адаптації тексту до культурних реалій та звичок української аудиторії.

Detektor Media – Редакторка Радміла Сегол: На цьому сайті обговорюються деталі роботи редакторів перекладу, які відповідають за фактологічну, мовностилістичну точність та збереження логіки оригіналу, що є ключовими аспектами в перекладі для дубляжу.

1. TSN.ua – "Голоси Голлівуду українською": Стаття на TSN детально описує процес дубляжу, підкреслюючи важливість синхронізації губ та озвучення, а також розкриває ролі різних учасників процесу, таких як

перекладачі, редактори, режисери та актори

2. Liroom – "Труднощі перекладу": Олекса Негребецький розповідає про різноманітні виклики, з якими стикаються перекладачі, та про те, як важливо не лише знати мову оригіналу, але й володіти українською для якісного дубляжу

3. Chytomo – "Якісний дубляж – непомітний дубляж": Ця стаття пояснює, як важливо зберегти драматичні та сюжетні нюанси під час перекладу, а також описує технічні аспекти, такі як ліпсінк і укладка тексту під рухи губ персонажів.

Шлях дубляжу відображає розвиток кінематографічної індустрії України від майже повної русифікації до сучасних професійних студій, де створюють високоякісний продукт за допомогою мови.

Закадровий переклад (voice-over) є методом перекладу аудіовізуальних творів, при якому перекладені репліки накладаються на оригінальну звукову доріжку, створюючи подвійний аудіоефект. Такий переклад може бути озвученим одним голосом (що часто характерно для неофіційних копій або документальних фільмів) чи виконаний командою професійних акторів. Також розрізняють професійний (із залученням акторів) та аматорський (озвучений непрофесіоналами) закадровий переклад. Він є популярним на телебаченні та використовується для фільмів, які не показуються в кінотеатрах, оскільки є менш затратним та швидшим у виконанні порівняно з дубляжем [15].

Субтитри (subtitling) – це текстовий супровід відео, який може бути на мові оригіналу або перекладу, дублюючи чи доповнюючи аудіодоріжку. Субтитри відображають репліки персонажів, мовлення людей у кадрі та іноді важливі звуки (наприклад, «скрип» чи «сирена» у фільмах жахів чи бойовиках). Їх часто використовують для глядачів із порушеннями слуху, вивчення мови або для іноземців, що потребують перекладу [15].

Субтитри бувають вбудованими (hard subtitles), які інтегровані у відеоряд і не можуть бути видалені, або зовнішніми (soft subtitles), що існують окремим файлом і можуть бути відключені. Вбудовані субтитри додаються до відео в процесі кодування, тоді як зовнішні містяться у файлі з часом початку, кінця

субтитру та іншою технічною інформацією, такою як колір і розташування. Говорячи про субтитрування, Україна ще не перейняла світові практики, визначаючі норми, та які надають рекомендації та інструкції щодо цього виду кіноперекладу. Саме тому більшість перекладів кінофільмів виконуються аматорами чи перекладачами-волонтерами, які самостійно визначають правила субтитрування, а це в свою чергу негативно впливає на якість субтитрів [15].

Найпоширенішим способом у процесі перекладу субтитрів англомовних кінотекстів є видалення, що є закономірним, оскільки сутність будь-якої репліки необхідно вмістити на невеликій екранній площі, максимально точно передавши зміст, і дати можливість глядачам встигнути прочитати її до зміни її наступним субтитром; перекладачі також часто вдаються до конкретизації значення та трансформації додавання слова. Взагалі контекстуальна заміна при перекладі значно допомагає перетворювати складні громіздкі конструкції на більш прості синтаксичні структури. Докладніше про контекстуальну заміну розповідається в розділі 2 на прикладі одного американського серіалу [7].

Назва фільму має певну функцію стискання змісту усього фільму у коротку фразу. Тож перекладач має це враховувати для досягнення адекватності перекладу назв англомовних фільмів.

При перекладі назв фільмів використовуються різні стратегії адаптації. Однією з основних є дослівний переклад, який застосовують у випадках, коли у назві відсутні соціально-культурні реалії або суттєві відмінності у формі та змісті, які складно передати іншою мовою. Приклади таких назв включають:

1. The Ruling Class– "Правлячий клас".
2. Hard Times – "Важкі часи".
3. Dutch – "Датч".
4. Tucker: The Man and His Dream – "Такер: Людина та його мрія".

Трансформація назви є ще однією стратегією, коли назву фільму адаптують через лексичні, стилістичні, функціональні чи прагматичні особливості. Ця стратегія передбачає смислову адаптацію, з можливим додаванням або видаленням елементів, щоб назва відповідала змісту або

контексту фільму. Наприклад:

5. The Last Detail – "Останній наряд".
6. Absolute Beginners – "Новачки".
7. The Tragedy of Othello: The Moor of Venice – "Отелло".
8. Young Doctors in Love – "Лікарня, молодість, кохання".

Також існує заміна назви, яка використовується, коли дослівний переклад не може передати прагматичний зміст оригінальної назви. Це стосується фразеологізмів, гри слів або змінених виразів, які зрозумілі лише носіям мови та культури. У таких випадках перекладачі використовують прагматичну адаптацію, враховуючи реалії та авторську словотворчість, які мають значуще смислове навантаження і можуть бути не зрозумілі іншомовній аудиторії. Повернення до оригінальної назви, до першоджерела, також призводять до зміни назви. Наприклад:

9. Jawbreaker – "Королеви вбивства" [7].

Незважаючи на те, що Україна ще далека від інших європейських країн за якістю кіноперекладу, але сьогодні переклад кінопродукції доволі швидко розвивається, створюються нові студії дубляжу, а лавиноподібне надходження іноземних кінопродуктів вимагає підготовки висококваліфікованих фахівців у цій галузі [11].

1.4. Дослідження кіноперекладу українськими перекладознавцями

Кінофільм являє собою полісеміотичне явище, здатне доносити зміст через візуальні образи, мовленнєві компоненти та музичний супровід, виступаючи ефективним засобом для передачі культурних цінностей, ідей та інформації. Технологічно, фільм визначається як низка фотографічних кадрів, що об'єднані спільним сюжетом і супроводжуються звуковими ефектами [5; 22].

Залежно від ступеня документальності (або достовірності) відеоматеріалу, фільми поділяють на ігрові, документальні та науково-популярні. Ігрове кіно, у свою чергу, класифікують за різними критеріями:

тривалістю екранного часу, кількістю серій, відношенням до оригінального джерела, характеристиками аудіовізуального ряду, художньою формою, інноваційними підходами, а також залежно від цільової аудиторії, виробника, драматургічного жанру та авторських цілей.

Наразі зростає визнання української мови на світовому ринку кіноіндустрії, що, безумовно, є значним поштовхом для розвитку дубляжу та субтитрування у цілому. Кінофільм – це своєрідний спосіб передачі інформації, світоглядних особливостей певного народу і саме через кінопереклад, здійснюється естетичний та комунікативно-прагматичний вплив на реципієнта іншої мови [4].

Дослідження кіноперекладу в Україні розвивається під впливом багатьох аспектів, таких як соціокультурні особливості, лінгвістичні виклики, а також розвиток нових технологій та медіа.

На сьогоднішній день кількість наукових праць, що стосуються особливостей кіноперекладу, зростає, але ця практика все ще не є широко розповсюдженою. Чимало дослідників, таких як А. Гудманян [5], В. Демецька [6], Т. Лукьянова [15], О. Орєхова [20], Ю. Плетенецька [22], О. Ребрій [25, 26], М. Юрковська [34] та інші, займалися обґрунтуванням проблем, пов'язаних із перекладом кінематографічних матеріалів. Однак залишаються ще численні прогалини, які потребують дослідження [11].

Кінопереклад в Україні з'явився значно пізніше, ніж у європейських країнах, і його розвиток проходив через кілька етапів. Радянська школа кіноперекладу була заснована у 1935 році, і на той час українські перекладачі не брали участі в цьому процесі. У 60-х роках українська студія імені О. Довженка стала основним центром кіноперекладу, проте всі фільми там перекладалися російською мовою. Це стало першим етапом становлення кіноперекладу в Україні, який тривав з 60-х років до 1978 р. Другим етапом стає формування студії кіноперекладу "Синхрон" при театрі "Хлопавка" у Києві з 1978 року. Саме там розпочинається переклад фільмів українською мовою. Другий етап становлення кіноперекладу в Україні називають «україномовною

радянською школою кіноперекладу на території України» [6]. Тоді ж розпочинається третій етап, який назвали «україномовною школою українського кіноперекладу в Україні» [6]. З появою незалежності України кінотеатри почали активно імпортувати фільми, що створило значне навантаження на студії кіноперекладу. Вони не могли забезпечити якісний переклад для такої великої кількості стрічок, через що на ринку з'явилися одноголосні аматорські, часто нелегальні переклади. Згодом цей феномен отримав назву "переклад Гаврилова" [31].

Наразі ж Україна вважається однією з провідних країн, що здійснює якісний дубляж, випереджаючи за якістю такі держави, як Франція, Іспанія, Австрія, Туреччина, Чехія, Італія, Німеччина, Угорщина, Словаччина [14]. Український кінопереклад наразі стрімко розвивається, причому стає все більш незалежним та таким, що визнається в усьому світі. Сам процес кіноперекладу є досить об'ємним процесом, що передбачає тісну співпрацю між різними фахівцями, які забезпечують належний дубляж закордонних стрічок та пройшов складний шлях власного становлення, який передбачає три етапи становлення, основний із яких, третій, продовжується й нині. Розвиток кіноперекладу в Україні керується законодавчою базою, що відтворено в Законі України "Про кінематографію" від 13 січня 1998 року (стаття 14), де зазначається, що іноземні фільми перед розповсюдженням в Україні в обов'язковому порядку повинні бути дубльовані, озвучені чи субтитровані державною мовою, вони також можуть бути дубльовані, озвучені чи субтитровані мовами національних меншин [4].

В Україні синхронний кінопереклад зазвичай можна почути на кінофестивалях, таких як МКФ "Молодість" та Одеський МКФ. Проте останнім часом все частіше обирають субтитрування для іноземних фільмів. За традицією українського кіноперекладу, один кадр субтитрів має містити не більше 60 символів (включно з пробілами), іноді це число скорочується до 43 символів. Субтитри подаються державною мовою, а також можуть бути двомовними (українською та англійською) [31].

Нещодавно Президент України запропонував закріпити статус англійської як мови міжнародного спілкування, подавши відповідний законопроект. Задля досягнення цієї мети обговорюється можливість показу фільмів у кінотеатрах мовою оригіналу (англійською) з українськими субтитрами, відмовляючись від дубляжу або закадрової озвучки [7].

Якщо буде впроваджено пункт 4 статті 9 законопроекту № 9432 "Про застосування англійської мови в Україні" (про показ фільмів в оригіналі англійською з українськими субтитрами), поступово відбудуться зміни й у кіноіндустрії. У 2025 році з 100 англومовних фільмів, що вийдуть в прокат на території України, половина буде дубльована українською, а інша половина демонструватиметься мовою оригіналу з субтитрами українською. До 2026 року кількість таких недубльованих фільмів у прокаті має зрости до 75%, а з 2027 року всі англومовні фільми в українських кінотеатрах показуватимуться в оригіналі з українськими субтитрами. Законопроект не поширюватиметься на фільми, що транслюються на телебаченні, тому це рішення не вважається загрозою для українського ринку дубляжу, який продовжує зростати навіть під час війни, зокрема завдяки замовленням від стрімінгових платформ. льованого українською мовою продукту). Наприклад, тільки на Netflix за цей період з'явилася значна кількість перекладів українською мовою. Опісля розпочалось обговорення щодо впливу цього рішення на розвиток української кіноіндустрії. Обурені представники вітчизняної еліти були незадоволені подібним рішенням та подавали заяви та петиції щодо скасування цього законопроекту.

Після здобуття Україною незалежності, озвучення кінофільмів залишалося найголовнішим типом кіноперекладу аж до появи першого дубльованого українською мовою фільму "Тачки" лише у 2006р. Переклад виявився настільки вдалим, що дав поштовх до подальшого зростання передачі іншомовного контенту українською мовою [8]. З цього моменту почав стрімко "входити в моду" український дубляж. Пік слави дубляжу припадає на 2010 рік, коли його частка в українському кінопрокаті становила майже 55%, а станом на 2012 рік різко зменшилася до позначки 38% [8]. Проте це падіння має свої

вагомі причини, передусім політичного характеру. Справа у тім, що 5 квітня 2012 року податкова міліція вилучила обладнання для дубляжу та озвучення аудіовізуальних творів студії "Le Doyen", яка в середньому здійснює 60% україномовного кіно-перекладу. Причиною стала, начебто, несплата податку на додану вартість компанією В&Н у обсязі 10 млн гривень. Однак у діях податківців вбачають незаконне блокування роботи найбільшої студії україномовного дубляжу, та бажання конкурента, власника мережі кінотеатрів Multiplex Антона Пугача, знищити український дубляж в українському кінопрокаті та знову наповнити його російським дубляжем. На жаль, Держагенція з питань кіно опублікувала звіт, де об'єднала процентне співвідношення озвучених та дубльованих фільмів в кінопрокаті за 2013 рік (71,3% загалом), тому ми не можемо навести точні дані, скільки фільмів було окремо продубльовано та озвучено. Проте, дані за 2012 рік говорять, що кількість озвучених фільмів у прокаті становила 30%, тобто менше, ніж дубльованих чи субтитрованих стрічок. Сам процес легального дублювання чи озвучення фільму, на відміну від "перекладу Гаврилова", відбувається у присутності менеджера, який пояснює актору, з якою інтонацією, темпом чи емоціями треба зачитувати переклад, де правильно ставити логічний чи словесний наголос. Донещодавна Україна вважалася країною озвучення, проте за останні роки вона перетворилася не лише на осередок дубляжу, а на оплот найкращого в Європі дубляжу, випереджаючи за якістю такі країни дубляжу, як: Італія, Німеччина, Франція, Іспанія, Австрія, Угорщина, Туреччина, Чехія, Словаччина.

В Україні, окрім дубляжу та озвучення, субтитрування імпортованих фільмів також користується значною популярністю. Станом на 2013 рік, 28,7% фільмів в українському прокаті мали субтитри. Пік популярності субтитрування припав на 2011 рік, коли майже 35% фільмів було субтитровано. З кожним наступним роком цей показник знижувався. Синхронний переклад фільмів в Україні зазвичай використовувався на кінофестивалях, таких як МКФ "Молодість" та Одеський МКФ, де останнім часом також переважає субтитрування. В

українських традиціях кіноперекладу субтитри повинні містити не більше 60 символів на один кадр (включаючи пробіли), хоча інколи зустрічаються вимоги з обмеженням до 43 символів. Субтитри можуть бути як виключно державною мовою, так і двомовними – англійською та українською. Субтитрування є звичним явищем у скандинавських країнах (Швеція, Данія, Норвегія, Фінляндія), Нідерландах, Бельгії, Швейцарії, Великобританії, Ірландії, Румунії, Литві, Греції, Сербії, Хорватії, Словенії, Естонії тощо. Це пояснюється активним використанням двох або більше мов у цих країнах. Дублювання зазвичай застосовується лише для дитячих фільмів [31].

Цікавим фактором в українських аудіовізуальних традиціях є матеріал, з яким працює кіноперекладач. Тлумач може отримати лише оригінальну версію кінострічки і працювати над нею вдома під підпис про нерозповсюдження, або безпосередньо на студії; може отримати лише оригінальний кінотекст без відеоряду, або ж і те, і інше разом. Відеозображення не завжди надається у кінцевому або ж якісному варіанті. Бувають випадки, коли перекладачі працюють з не відмонтованим відеоматеріалом або з умисно погіршеною якістю відеоряду (чорно-біле зображення, мерехтіння ліній на екрані, штампування логотипу чи назви компанії-виробника або дистриб'ютора, зображення лише частини кадру) для уникнення нелегального розповсюдження фільму до його офіційного прокату. Матеріал для переклада надає компанія-дистриб'ютор, яка веде безпосередні переговори з компанією-постачальником фільму.

В Україні таких компаній-дистриб'юторів налічується щонайменше сім, кожна з яких імпортує кінострічки конкретного постачальника: B&H (Walt Disney, Dreamworks, Paramount Pictures, Universal Pictures); Ukrainian Film Distribution (20th Century Fox); Кіно-манія (Warner Brothers); Каскад Україна (Columbia Pictures); Aurora (Relativity Media); Артхаус Трафік (дистриб'ютор фестивального кіно) та Інтер-Фільм. Компанія-дистриб'ютор узгоджує з компанією-постачальником усі нюанси перекладу кінострічки, включно з

перекладом її назви, пісень, власних назв. Для будь-яких кардинальних відхилень від тексту оригіналу потрібно отримати дозвіл від постачальника.[14]

Тлумач – це перекладач, особливо той, хто займається усним перекладом або працює над перекладом текстів у різних форматах, таких як фільми, книги, документи і т. д. У контексті кіноперекладу, тлумачі працюють над адаптацією діалогів, субтитрів і озвучування для іншомовних аудиторій.

У працях таких українських дослідників явище кіноперекладу посідає перше місце. С. Радецька [24], Т. Каліщак [24], Н. Бідасюк [2] , І. Кучман [2] аналізують поняття аудіовізуального перекладу, прослідковують його особливості. І. Софієнко прослідковує історичні аспекти кіноперекладу [31], а Г. Кузенко розглядає кінопереклад як особливий вид художнього перекладу [13].

О. Ребрій [26; 27; 28], український дослідник у галузі перекладу, зокрема кіноперекладу, підходить до цієї теми з різних аспектів. Ось основні його думки та ідеї:

1. Кінопереклад як складний процес: О. Ребрій підкреслює, що кінопереклад не обмежується лише буквальним перекладом слів. Це складний процес, що вимагає врахування культурних контекстів, нюансів мови та емоційного змісту.

2. Адаптація культурних реалій: Вчений звертає увагу на важливість адаптації контенту для української аудиторії. Це включає заміну культурних елементів, які можуть бути незрозумілими, на ті, що знайомі глядачам.

3. Проблеми якості перекладу: О. Ребрій зазначає, що низька якість перекладу є однією з основних проблем. Це може бути спричинено недостатньою кваліфікацією перекладачів або поспішним виконанням роботи.

4. Технології та нові підходи: Вчений аналізує вплив новітніх технологій на кінопереклад, зокрема на появу нових інструментів для субтитрування і дублювання, що змінюють спосіб, яким фільми адаптуються для локальної аудиторії.

Дослідників кіноперекладу цікавлять проблеми відтворення діалектів,

жаргонів та ідіом, що є однією з найбільших викликів у кіноперекладі [1; 2]. Ідіоми є фразами, значення яких не випливає з буквального значення слів, що їх складають [3]. Вони часто ґрунтуються на культурних контекстах, які можуть бути незрозумілими для іншої аудиторії. Тому перекладачі повинні проявляти креативність, знаходячи аналогічні вирази в мові перекладу. Наприклад, англійський ідіом "kick the bucket" (померти) може бути перекладений українським "віддати кінці" [6]. З появою стрімінгових платформ, таких як Netflix, Amazon Prime, та інших, зросла потреба у якісному перекладі контенту [7]. Українські студії дубляжу активно співпрацюють з цими платформами, що підвищує рівень локалізації контенту.

Що стосується соціальних та регіональних відмінностей, діалекти можуть містити унікальні слова, вимови та граматичні структури, характерні для певного регіону [9]. Перекладачі часто стикаються з питанням, як передати ці особливості іншою мовою, щоб зберегти відчуття регіональної приналежності. Наприклад, в українському кіноперекладі може бути використаний галичанський діалект для передачі колориту західноукраїнського регіону [10; 11].

Висновки за розділом 1

Розділ 1 роботи висвітлює проблеми англо-українському дубляжу американських серіалів в контексті українського перекладознавства.

Кінофільм являє собою полісеміотичне явище, здатне доносити зміст через візуальні образи, мовленнєві компоненти та музичний супровід, виступаючи ефективним засобом для передачі культурних цінностей, ідей та інформації. Технологічно, фільм визначається як низка фотографічних кадрів, що об'єднані спільним сюжетом і супроводжуються звуковими ефектами.

У підрозділі 1.1 зроблено аналіз соціально-культурних і мовних аспектів кіноперекладу. Зокрема встановлено, що у процесі дубляжу враховувати соціальний статус, вік та статеві особливості персонажів; звертати особливу

увагу на відтворення специфічних термінів та понять, що існують в одній культурі, але можуть бути невідомі в іншій, а також на використання інтертекстуальних елементів.

У підрозділі 1.2 розкрито технологічні особливості кіноперекладу, зокрема, розмежовані типи дубляжу, а також приділена увага опису таких технічних параметрів як синхронізація губ; підбір голосів; якість звуку, правильне розміщення звукових ефектів та синхронізацію діалогів із зображенням; адаптація тексту.

У підрозділі 1.3 здійснено аналіз стану англо-українського дубляжу серіалів і ресурсів, які висвітлюють цю проблему.

У підрозділі 1.4. проаналізовано дослідження кіноперекладу українськими перекладознавцями, які зазначають, що кінопереклад є складним процесом, що вимагає врахування культурних контекстів, нюансів мови та емоційного змісту оригіналу.

РОЗДІЛ 2

**ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ АНГЛО-УКРАЇНСЬКОГО
ДУБЛЯЖУ АМЕРИКАНСЬКИХ СЕРІАЛІВ**

Вибір американських серіалів для аналізу перекладу не є випадковим. По-перше, американська телеіндустрія є однією з найбільших та найвпливовіших у світі, продукуючи значну кількість контенту різноманітних жанрів, який потім адаптується для міжнародної аудиторії. По-друге, ці серіали часто містять багатий культурний контекст, специфічний гумор та численні лінгвістичні особливості, які створюють виклики для перекладачів і надають можливість для глибокого аналізу.

Для аналізу прикладів за основу був взятий серіал "Brooklyn 9-9". Це американський серіал-комедія, який має 9 сезонів та багато різноманітної лексики. Сюжет серіалу розгортається у вигаданому 99 відділку поліції в бюро Нью-Йорку Брукліні, де команду детективів очолює надзвичайно серйозний щойнопризначений шеф відділку капітан Реймонд Голт [36].

Українським перекладом серіалу "Brooklyn Nine-Nine" займалася компанія "Студія Плюс". Вони відомі своєю роботою над дубляжем і субтитруванням популярних телешоу та фільмів для української аудиторії.

Другим для дослідження був взятий американський серіал "Friends". Ми розглянемо приклади перекладу культових фраз. В Україні серіал вперше транслювали на телеканалі "1+1" і був озвучений також студією "1+1". Зокрема, серіал показували на телеканалах "Сіті", "Новий канал", "ICTV", "НЛО TV" та "Comedy Central Україна". Дубляж та переклад телесеріалу "Друзі" ("Friends") для української аудиторії здійснювався кількома компаніями в різний час, оскільки серіал транслювався на різних телеканалах [29; 30; 32].

Обрані серіали відрізняються жанровою специфікою та стилістичними особливостями, що дозволяє проаналізувати різноманітні підходи до перекладу та адаптації. "Друзі" є класичним ситкомом із численними культурними референсами та гумористичними елементами, тоді як "Бруклін 9-9" поєднує в собі комедію та поліцейську драму, що вимагає точного передавання

професійної лексики та динамічного сюжету.

Перетворення, за допомогою яких можна здійснити перехід від одиниць оригіналу до одиниць перекладу із збереженням змісту вихідної фрази, називаються **перекладацькими трансформаціями**.

У ході цього аналізу ми виявили такі перекладацькі рішення: 1) дослівний переклад; 2) лексичні трансформації; 3) лексико-граматичні трансформації; 4) граматичні трансформації.

2.1. Дослівний переклад

З огляду на значні відмінності в граматичній структурі англійської та української мов, дослівний переклад є доволі рідким явищем. Дослівний переклад – це передача іншомовного тексту іншою мовою шляхом підстановки на місце іншомовних слів їхніх еквівалентів з мови, на яку здійснюється переклад. І все ж, в нашій дипломній роботі зустрічається чимало таких прикладів.

Ця робота з'їдає мене живцем. – This job is eating me alive. [36]

I am not becoming like them. – Я не стаю схожим на них. [36]

I tripped over an uneven sidewalk. – Я спіткнувся об нерівний тротуар. [36]

I've mastered all the moves. – Я опанував усі рухи. [36]

Love, it sustains you. It's like oatmeal. – Любов, вона тебе підтримує. Це як вівсянка. [37]

I've been on this diet for a week and I gained four pounds. How is that possible? I've been eating like a rabbit. A fat rabbit. – Я на цій дієті тиждень, і я набрав чотири кілограми. Як це можливо? Я їв як кролик. Жирний кролик. [36]

Our actions reflect on the entire precinct, and we must uphold the highest standards. – Наші дії відображаються на всьому відділку, і ми повинні дотримуватися найвищих стандартів. [36]

The place where everybody knows your name is hell. You're describing hell – Місце, де всі знають твоє ім'я, – це пекло. Ви описуєте пекло. [36]

I don't know what's gonna happen with this assignment, and if something bad goes down, I think I'd be mad at myself if I didn't say this. I wish something had happened between us, romantic-stylez. – Я не знаю, що буде з цим завданням, і якщо щось піде не так, я б був злий на себе, якщо б не сказав цього. Я б хотів, щоб між нами щось сталося, романтичного плану. [36]

Наведені приклади є дослівним перекладом з англійської мови українською. Дослівний переклад означає, що перекладач намагається зберегти оригінальну структуру тексту, не змінюючи її, щоб максимально передати зміст і настрій оригіналу. Також це простий переклад без зайвих слів. Структура речення залишається такою ж як в оригіналі.

If we ignore this behavior, it sends the wrong message to both the community and our officers. – Якщо ми проігноруємо таку поведінку, це надішле неправильний сигнал як громадськості, так і нашим офіцерам. [36]

This is classic Boyle behavior — not recognizing talent. My cousin Susan didn't know she could sing until she was 40. – Це класична поведінка Бойла – не розпізнавати талант. Моя кузина Сьюзен не знала, що вміє співати, аж поки їй не виповнилося сорок. [37]

Discipline and accountability are crucial in maintaining respect and order – Дисципліна і відповідальність є ключовими у підтриманні поваги і порядку. [37]

Особливо цікавим є такий приклад:

He's as sweet as poison pie. – Він милий як пиріг з отрутою [36].

Тут спостерігаємо дослівний переклад авторського порівняння.

Jake, why don't you just do the right thing and jump out the window? – Джейк, чому б тобі просто не зробити правильну річ і не вистрибнути у вікно? [36]

Wuntch. Good to see you. But if you're here, who's guarding Hades? – Вунч. Радий тебе бачити. Але якщо ти тут, то хто охороняє Аїд? [37]

Jake Peralta: Twenty seconds left. Game over, Captain. Check me. Captain Holt: I believe you mean 'checkmate.' You really need to learn how to play chess. – Джейк: Залишилося 20 секунд. Гра закінчена, капітане. Перевір мене. Холт: Я

думаю, ви маєте на увазі "Шах і мат". Вам справді потрібно навчитися грати в шахи [37].

Дослівний переклад застосовується і для передачі гумору:

Cool, cool, cool, cool, cool, no doubt, no doubt, no doubt. – Круто, круто, круто, круто, круто, без сумнівів, без сумнівів, без сумнівів. [37]

У цьому прикладі Джейк повторює слова для комічного ефекту. Український переклад зберігає цей ефект, точно передаючи ритм і стиль мови персонажа.

Boyle: I bet it's super fancy. Like Beauty and the Beast fancy. Jake: No, it's probably just an empty white cube with a USB port to plug in his finger when he's in sleep mode. – Boyle: Закладаюся, там супер розкішно. Як у "Красуні і Чудовисько". Jake: Ні, там, мабуть, просто порожній білий куб з USB-портом для підключення його пальця, коли він у режимі сну. [37]

Terry loves yogurt! – Террі обожнює йогурт! [36]

Перекладач зберігає простоту і прямоту фрази, що підкреслює особливу любов Террі до йогурту, зберігаючи її комічність.

Molly. She was my poodle growing up. You never forget your first. – Your first what? – Dog. People never mean that. – Моллі. Вона була моїм пуделем, коли я росла. Ви ніколи не забудете свого першого. – Ваш перший що? Собака. [36]

У наведеному вище прикладі гумор відтворено на підставі дослівного перекладу.

This is not a democracy, this is a dictatorship. – Це не демократія, це диктатура. [37]

Перекладач зберігає точний зміст фрази, оскільки ідіома ідеально перекладається українською мовою без втрати значення чи стилю.

У наступних прикладах дослівний переклад також дозволяє зберегти комічний ефект оригіналу:

They don't know we know they know we know! – Вони не знають, що ми знаємо, що знають, що ми знаємо! [32]

Noice! Smort! – Чудово! Кмітливо! [36]

Зазвичай ці вирази не використовуються в англійській мові, натомість вживаються їхні нормативні аналоги "Nice" та "Smart". Цей приклад містить жаргонні і неправильно вимовлені слова, які використовуються для комічного ефекту. Перекладач намагається передати цей ефект за допомогою українських відповідників, які зберігають розмовний стиль.

2.2. Лексичні трансформації

Лексичні перекладацькі рішення, зафіксовані в процесі аналізу, включають: 1) словниковий відповідник, який вживається для відтворення: а) лексеми; б) оригінального фразеологізму українським фразеологічним відповідником; в) оригінального сталого виразу українським сталим виразом; г) професійного жаргону; 2) варіантний відповідник; 3) контекстуальну заміну; 4) цілісне перетворення.

Почнемо аналіз з прикладів застосування **прямого словникового відповідника**.

У двох наступних прикладах продемонстровано застосування прямого словникового відповідника для перекладу **лексеми**:

*Boyle: This will be a great opportunity **to refresh** your rank. Can we stop at home for pizza? Jake Peralta: No, Charles, we have to hurry. Boyle: Right, I'll just use my work bib. – Бойл: Це чудова можливість **оновити** твій ранг. Можемо заїхати додому за піцою? Джейк Перальта: Ні, Чарльз, нам потрібно поспішати. Бойл: Правильно, я просто використаю свій робочий фартух. [36]*

*I asked if they wanted **to embarrass** you, and they instantly said yes. – Я запитав їх, чи хочуть вони вас **збентежити**, і вони миттєво відповіли "так". [37]*

*Sergeant, with all due respect, I'm going to completely **ignore** everything you just said. – Сержант, з усією повагою, я повністю **проігнорую** все, що ви щойно сказали [37].*

*I just moved my girls from a pony to a hamster. Little **idiots**. – Я щойно перевів*

своїх дівчаток з поні на хом'яка. Маленькі **дурні**. [36]

*Halloween. Muahahaha. It's time for the **heist**. Yeah – Хелловін. Муа-ха-ха-ха. Настав час **пограбування**. Ага!* [37]

Переклад оригінального **фразеологізму** українським фразеологічним відповідником представлено в наведених нижче прикладах:

Back off. – Відчепись [36].

Перекладацькі ресурси Reverso Context, Linguee дають більш нейтральний і формальний варіант – "відступити, відійти", проте загальній атмосфері серіалу більше відповідає дубляж "Відчепись", який є більш розмовним і емоційним варіантом.

*Stupid actors almost **blew it**. – Невмілі актори майже **провалили все**.* [36]

Перекладацький ресурс Reverso Context дає такий варіант перекладу: "Дурні актори майже все зіпсували", у той час як перекладачі, що здійснювали дубляж, з одного боку, намагалися зробити переклад більш нейтральним, використавши більш м'яке слово "невмілі" замість "дурні", а з другого – більш розмовним, застосувавши фразеологізм "провалили".

I stepped up – Я взяла ініціативу. [36]

Reverso Context надає варіант перекладу "Я взяла на себе відповідальність", що видається більш формальним, порівняно з вибором перекладачів, що здійснювали дубляж: слово ініціатива додає перекладу більшій динаміки.

*Amanda: (to Phoebe) No I distinctly remember **you were dodging her** (points at Monica) calls and trying to avoid seeing her. – А ні, я точно пам'ятаю, як **ти уникала її** (показує на Моніку) дзвінків і намагалася не бачитися з нею.* [30]

Англійська ідіома *to dodge smbd* означає "ховатися від когось". При перекладі виразу *to dodge somebody* застосовано лексичну трансформацію, оскільки англійське слово *dodge* замінено на українське "ховатися", яке адекватно передає значення дії.

Phoebe: Oh, I'm not gonna do this, okay? I'm not gonna eavesdrop on my friend. – Ой, я цього не робитиму, добре? Я не буду підслуховувати свою подругу. [29].

Англійська ідіома *to eavesdrop on smb* передана українським відповідником "підслуховувати когось".

*That's how you **get the drop on** someone.* – *Ось так треба всіх на місце ставити.* [36]

Reverso Context пропонує варіант перекладу "Так ти здобуваєш перевагу над кимось". Дубляж є більш розмовним і менш формальним, надаючи більше емоційності.

*A brother always **has your back**.* – *it's a sacred duty.* – *Брат завжди **прикриє твою спину** – це святий обов'язок.* [36]

Reverso Context пропонує варіант "Брат завжди тебе підтримує", який не більш нейтральним порівняно з дубляжем "Брат завжди прикриє твою спину – це святий обов'язок", що додає більше емоційного та культурного контексту.

Ідіома "catch-22" – "Замкнуте коло" або "Парадоксальна ситуація" означає ситуацію, в якій вибір з будь-якої опції веде до протиріччя або не дає рішення. В українському перекладі "замкнуте коло" найкраще передає цю ідею [36].

Англійська ідіома "break a leg" передається як "ні пуху, ні пера" [36]. Це побажання удачі, особливо перед виступом або важливою подією. Українська ідіома "Ні пуху, ні пера" має подібне значення.

Англійська ідіома "hit the nail on the head" означає влучно вказати на суть справи або проблему. В українській мові "попасти в точку" є відповідним аналогом [36].

Англійська ідіома "bite the bullet" означає прийняти важке або неприємне рішення і діяти, незважаючи на труднощі, і перекладена "зціпити зуби" [36]. Український відповідник передає цю ж саму ідею.

Англійська ідіома "let the cat out of the bag" і значає випадково розкрити секрет або план і відтворюється як "розкрити таємницю" [36].

*I am thankful that thanksgiving only comes once a year, people stuff themselves and then at midnight, they run to appliance stores and trample each other to the death. That's a **garbage holiday**.* – *Я вдячний за те, що День подяки буває лише раз на рік. Люди наїдаються, а потім опівночі біжать до магазинів*

електроніки та топчуть одне одного до смерті. Це **сміттєве свято**. [36]

Фраза "garbage holiday" може бути складною для дослівного перекладу, оскільки потребує культурної адаптації для передачі негативного ставлення персонажа до свята. Трансформація робить повідомлення зрозумілим цільовою мовою, зберігаючи саркастичний і негативний тон.

Переклад **усталеного виразу** надано нижче:

*Jake Peralta: I appealed to their sense of teamwork and camaraderie with a **rousing speech** that would put Shakespeare to shame. – Я звернувся до їхнього почуття командної роботи та товарищескості, звернувшись до **захоплюючої промови**, яка змусила б засоромити Шекспіра* [36].

*Santiago, **would you do the honors?** – Сантьяго, зроби мені ласку?* [36]
Словники Reverso Context, Linguee перекладають цю фразу як «Сантьяго, ти не міг би зробити це?» або «Сантьяго, зроби честь?». Дубляж є більш дружнім та розмовним.

*Yeah, that's the guy you said stupid things about, like he's a good listener. – Sorry, what are you looking for in a guy? – **Real stuff**. – Так, це той хлопець, про якого ви сказали дурні речі, ніби він хороший слухач. – Вибачте, чого ви шукаєте в хлопцеві? – **Справжні речі**.* [36]

Словники містять окремі слова та їх переклади, дає визначення, синоніми, антоніми та приклади використання і використовується для точного перекладу слів та фраз. А дубляж враховує інтонації, емоції та відповідність руху губ персонажів.

В серіалі "Друзі" є фраза "How you doin'?" – "Як ся маєш?" [32]. Це дослівний переклад, збережено суть та стиль фрази. Словник Reverso Context надає багато інших значень фрази "How you doing", таких як: "Як справи", "Як ся маєш", "Як життя", "Як ся маєте", "Як настрої", "Як у вас справи", "Як живеш", "Як ти там".

Не менш цікавим є переклад **професійного жаргону**. Професійний жаргон (також відомий як професійний сленг або арготизм) – це сукупність спеціалізованих термінів і фраз, що використовуються представниками певної

професії або галузі. Наприклад:

*Santiago, where are we with the Jay street **drug bust**? – Сантьяго, що там з **наркотрафіком** на Джейстріт? [36]*

Переклад у Reverso Context є більш формальним "Сантьяго, як справи з облавою на наркотики на Джей-стріт? " Дубляж є більш простий і зрозумілий для широкої аудиторії варіант.

*There are **12 keys of coke** unaccounted for, but we just got a warrant to search a dealer's apartment. – Нам не вистачає **12 кілограмів кокаїну**, але ми щойно отримали ордер на обшук квартири дилера [36].*

Слово "кілограмів" є найдоречнішим відповідником, який передає точне значення оригіналу. Reverso Context надає варіант "Не вистачає 12 кіл кокаїну, але ми тільки що отримали ордер на обшук квартири дилера". Дубляж використовує більш зрозумілу одиницю вимірювання для української аудиторії "кілограмів".

В наступному реченні також використовується професійний жаргон:

*Amy Santiago: My **snitches** are the best. The key is always sending them **handwritten thank-you notes**. – Мої **снитчі** найкращі. Головне – завжди надсилати їм **листи подяки, написані від руки**. [36]*

Під **варіантним відповідником** розуміється один із можливих варіантів перекладу слова (терміну). Варіантний відповідник використовується у випадках, коли одній лексемі мови джерела стаття двомовного словника пропонує декілька варіантів перекладу, і перекладачеві доводиться вибирати один з них.

Переклад за допомогою варіантного відповідника надано нижче:

*We can't just let him **vandalize** police property. – Ми не можемо просто дозволити йому **нищити** поліцейське майно. [37]*

Reverso Context пропонує варіант "Ми не можемо просто дозволити йому нищити поліцейське майно" і у цьому випадку ми можемо констатувати, що варіанти, запропоновані авторами дубляжу і перекладацьким ресурсом збігаються.

*Title of your sex tape! – Назва твого **порнофільму!*** [36]

У цьому прикладі фраза *Title of your sex tape* є постійною жартівливою відповіддю Джейка. Український переклад адаптує цей жарт, використовуючи більш зрозумілий для місцевої аудиторії термін "порнофільм".

*The English language cannot fully capture the depth and complexity of my thoughts, so I'm **incorporating** emojis into my speech to better express myself. Winky face – Англійська мова не може повністю охопити глибину та складність моїх думок, тому я **додаю** емодзі у свою промову, щоб краще висловити себе. Підморгнуте обличчя.* [37]

Автори дубляжу відтворюють лексему *to incorporate* за допомогою варіантного відповідника "додавати".

*Actually, someone reported they couldn't find your head. But we found it; it was up your butt. You're a firefighter; you should know how **to treat** that burn – Насправді хтось повідомив, що не може знайти твою голову. Але ми знайшли його; це було на твоєму дупі. Ви пожежник; ти повинен знати, як **лікувати** цей опік.* [36]

Автори дубляжу передають лексему *to treat* за допомогою варіантного відповідника "лікувати".

*Hey, **show** some respect to your father. – Гей, **викажи** трохи поваги своєму батькові.* [37]

Автори дубляжу передають лексему *to show* за допомогою варіантного відповідника "виказувати".

*Do you **see** me as a father figure, Peralta?. – No. I **see** you as someone who's always bothering me, like a dad – Ти **сприймаєш** мене як батька, Перальто? – Ні. Я **вважаю**, що ти докучаєш, тому що ти завжди докучаєш.* [37]

Автори дубляжу передають лексему *to see* за допомогою варіантних відповідників "сприймати" і "вважати".

Далі розглянемо **контекстуальну заміну** – лексичну перекладацьку трансформацію, внаслідок якої перекладним відповідником стає слово або словосполучення, що не є словниковим відповідником і що підібрано із

врахуванням контекстуального значення слова, яке перекладається. Наприклад:

*Chandler **entered** a Vanilla Ice look-alike contest and won! – Чендлер **брав участь** у конкурсі «Зобрази морозиво, що розтанула» і виграв.» [32]*

*You **faked** the gas explosion. – Ви **інсценували** вибух газу. [36]*

Слово *fake* означає «підробити, інсценувати (у значенні створити ілюзію чогось)». Слово "інсценувати" вибрано тому, що воно найкраще передає значення *faked* у контексті створення ілюзії чи обману.

*If I die, **turn my tweets** into a book. – Якщо я помру, **напишіть** з моїх **твітів** книгу. [37]*

Reverso Context пропонує варіант «"Якщо я помру, зробіть з моїх твітів книгу". Дубляж використовує більш природний для розмовної мови варіант: *turn* – "перетворити", у даному контексті передається як "написати або зібрати". Слово "зібрати" точніше всіх передає значення виразу.

*Who are we dealing with today, a heartbreaker? You're a **straight-up** heartbreaker. [36] – Хто перед нами сьогодні, серцеїде? Ти просто **викопаний** серцеїд. [36]*

Reverso Context пропонує варіант "З ким ми сьогодні маємо справу, з серцеїдом? Ти справжній серцеїд". Дубляж використовує більш розмовний і менш формальний стиль. Перед нами – контекстуальна заміна для *dealing with*, що більш природньо звучить українською.

*I can spoil your little game by sitting here quietly all day and doing nothing. While you were busy **tickling the ivories** on your computers, I was **doing the bust** – Я можу зруйнувати вашу маленьку гру, просто сидячи тут цілий день і нічого не роблячи. Поки ви **бавилися** на своїх комп'ютерах, я **займався справжньою роботою**. [36]*

Фраза "tickling the ivories" буквально означає "грати на піаніно", але тут вона використана в переносному значенні для опису роботи з комп'ютерами. Перекладена фраза передає той самий образ, однак адаптована до контексту (замість гри на піаніно — робота за комп'ютером). Заміна "doing the bust" на "займався справжньою роботою" дозволяє адаптувати значення для цільової

аудиторії. У цьому випадку перекладач передає ідею фізичної роботи, пов'язаної з арештом, що чітко не вказано в оригіналі, але зрозуміло з контексту.

Переклад оригінального фразеологізму українським нефразеологічним словосполученням представлений нижче:

*Are you **setting Ross up with someone**? Does she have a wedding dress? – Ти збираєшся когось **знайомити** з Россом? А весільну сукню вона має?* [32]

Англійський вираз *to set sb up with sb* є фразеологізмом, проте відтворюється він нейтральним нефразеологічним словосполученням.

***Huddle up, everybody. Bring it in.** – Ставайте в коло, всі. Підійдіть ближче.* [36]

Huddle up буквально означає "збиратися в купу" (в спортивному контексті, особливо у футболі, це означає, що гравці збираються разом, щоб обговорити стратегію). Однак, у перекладі було використано "Ставайте в коло", що краще передає суть зібрання групи людей в близьке коло для обговорення, що підходить для широкого контексту, а не тільки спортивного. *Bring it in* має кілька варіантів перекладу залежно від контексту. Це може означати "підходьте ближче", "зійдіться", або навіть "об'єднаймося". В даному контексті обрано "Підійдіть ближче", що точно передає значення зібрання людей ближче один до одного.

У наступному прикладі контекстуальна заміна відіграє пояснювальну функцію:

*Move, Peralta! Shift! Fine. And if I **do a third toast**, it's gonna be mostly about tango yogurt. – Посунься, Перальта! Пересунься! Гаразд. І якщо я **дозволю зробити третій тост**, він буде зосереджений переважно на манговому йогурті* [37].

Ця репліка містить грайливий подвійний зміст, який важко перекласти безпосередньо, зберігаючи гумор недоторканим. В українській мові можливим еквівалентом може бути щось на кшталт "Назва твого домашнього відео" або "От як би назвав твій фільм", хоча, можливо, його потрібно змінити, щоб

відповідати місцевому гумору. Ключовим тут є збереження легкого, дразливого тону, гарантуючи, що жарт потрапить у новий культурний контекст.

В одній відомій сцені Джейк співає *I want it that way* [36] з групою підозрюваних у складі. Гумор приходить із несподіваної обстановки. У перекладі сама пісня може залишитися незмінною, але гумор сцени можна підсилити, переконавшись, що текст пісні добре вписується в мову та культуру, навіть якщо конкретна пісня чи текст не такі відомі.

Варіантний відповідник і контекстуальна заміна можуть тягнути за собою зміну стилістичного реєстру.

Зниження стилістичного реєстру – це перекладацьке рішення, результатом якого є те, що стиль мови стає більш неформальним, розмовним або грубим. Це рішення часто використовується в перекладах для збереження емоційної забарвленості та реалістичності діалогів персонажів.

Зниження стилістичного реєстру представлено нижче:

*I'm going to go **lie** to the captain now.* – Зараз я *піду* і **збрешу** капітану. [37]

В оригіналі використано нейтральне слово *lie* – "говорити неправду", а в перекладі знижене – "брехати".

*Didn't anyone think this **seems a bit gay**?* – Нікому не здалося що тут **тхне гомосяминою**? [36]

В оригіналі буквально запитується "Чи не здається комусь певна поведінка трохи схожою на гомосексуальну", а в дубляжі маємо значно знижений і проникнутий презирством та іншими негативними емоціями зміст.

*Why is everybody **staring** at us?* – А чого всі на нас **витріщилися**? [36]

Дієслово *to stare* має значення "пильно вдивлятися" і є цілком нейтральним. Слово ж "витріщатися" має знижені, грубі конотації.

*Cause a dude broke in, smoked weed and **bolted***– Тому що якийсь до нас вдерся якийсь чувак, викурив косяк і **звалив** [36].

Дієслово *to bolt* має значення "втікати" і є нейтральним, у той час як «звалити» є сленгом з негативними, грубими конотаціями.

Іншим наслідком вживання варіантного відповідника або контекстуальної заміни є **нейтралізація стилістичного регістру**:

*You **did not do shit**. – Ви нічого не зробили.* [36]

В оригіналі речення містить нецензурну лексику, яку дубляж відтворює нейтрально.

*Because **you're sloppy**, Peralta! If you don't start taking your job seriously, it could end badly for all of us. – Тому що ти **працюєш недбало**, Перальта! Якщо ти не почнеш ставитися до своєї роботи серйозно, це може погано закінчитися для нас усіх.* [36]

Подібним чином, *you're sloppy* є розмовним неформальним виразом, що наближається до сленгу, у той час як дубляж є цілком нейтральним і може застосовуватися в офіційному спілкуванні.

Нижче наведено приклад **цілісного перетворення**.

*When life gives you **lemons**, **make lemonade**. – Коли життя дає тобі **яблука** **зроби яблуневий мартіні**.* [37]

Автори дубляжу повністю переосмислюють текст оригіналу, замінюючи лимону яблуками, а лимонад – яблучним мартіні.

2.3. Лексико-граматичні трансформації

Лексико-граматичні трансформації — це зміни, які вносяться в текст під час перекладу для адаптації його до граматичних, лексичних та стилістичних норм мови перекладу.

Лексико-граматичні трансформації, зафіксовані в аналізованих перекладах, охоплюють: 1) опущення компонента оригінального виразу; 2) додавання компонента; 3) зміна перспективи.

Опущення компонента (ellipsis) – це пропуск частини оригінального тексту, який не впливає на загальний сенс і може бути зрозумілий з контексту.

Опущення компонента словосполучення продемонстровано нижче:

*His code name is **Fuzzy Cuddle bear**. – Його кодове ім'я – **пухнасте ведмежатко**. [37]*

Додавання компонента (addition) – це введення додаткових слів або фраз, щоб зробити текст більш зрозумілим для читача або адаптувати його до стилістичних норм цільової мови.

Пояснювальний переклад з **додаванням** речення надано в двох наступних прикладах:

What`s with the cast? – Що трапилось? Чому в тебе на руці гіпс? [36]

*I bet on at least some **over-the-clothes action**. – Ставлю на те, що вони **знімуть одяг і трохи пообнімаються**. [36]*

Зміна перспективи (shift in perspective) – це зміна точки зору, з якої подається інформація, або перетворення активної конструкції в пасивну, та навпаки.

***Me and my teammate** won! We fooled you all. – **Ми з моїм напарником** виграли! Ми всіх вас обдурили. [36]*

Оригінальний вираз "Me and my teammate" буквально означає "я і мій напарник", що відображає індивідуалістські цінності західної англомовної культури, у той час як вживання займенника "ми" свідчить про колективістські цінності українськомовної культури.

Зміна перспективи відображається і в побудові пасивних конструкцій:

I wasn't hurt that badly. – Мене не так сильно поранило [36].

В оригіналі в центрі уваги опиняється суб'єкт (підмет речення), а в українському перекладі – суб'єкт, який потерпає, співвідносний з роллю додатку-пацієнта, на якого спрямована дія невідомої сили.

2.4. Граматичні трансформації

Граматична перекладацька трансформація – це зміна граматичних характеристик слова, словосполучення або речення у перекладі.

Граматичні трансформації залучають: 1) компресію; 2) декомпресію; 3) інтеграцію; 4) поділ; 5) зміну структури речення; 6) зміну порядку слів.

Come on Ross, you're a paleontologist, dig a little deeper. – Давай, Росс, ти палеонтолог, копни глибше. [32]

Компресія означає скорочення вихідного тексту без втрати основного змісту. Це може включати опущення зайвих слів, злиття речень або використання коротших еквівалентів у перекладі.

Компресія у нашому дослідженні виражається, зокрема, опущенням дієслова зв'язки *to be*:

Jacob Peralta is my best detective. He loves putting people in jail. The only puzzle he can't solve is how to grow up – Джейкоб Перальта – мій кращий детектив, йому подобається саджати. Єдина загадка, яку він не може розгадати, – як подорослішати [36].

Captain Holt is a man who values honesty. – Капітан Гольт – людина, яка цінує чесність. [36].

Наступний переклад містить опущення слова:

*I bet it's super fancy. Like **Beauty and the Beast** fancy – Б'юся об заклад, це справді шикарно. **Як красуня і чудовисько** [37].*

Іншим випадком компресії є опущення частини граматичної конструкції:

*I'm happy for you, but **I'm gonna need to borrow** a few things. – Я радий за тебе, але **мені потрібно позичити** кілька речей. [37]*

***I do palms**, tarot and I have degree from numerology from the Internet – **Ворожіння, ступінь** і вона готова допомогти. [37]*

Декомпресія – це процес розширення тексту під час перекладу, при якому додаткові елементи або пояснення вводяться для забезпечення зрозумілості, точності та відповідності стилістичним нормам цільової мови.

Декомпресія виявляється як:

1) додавання слова:

***Every time you talk**, I hear that sound that plays when Pac-Man dies – **Кожного разу коли** ти розмовляєш, я чую той звук, який лунає, коли Пекмен помирає. [37]*

У представленому вище прикладі у перекладі додано сполучник *коли*.

2) переклад слова – словосполученням:

*I did not think it is **relevant** to your job. – Я не думав, що це має відношення до вашої роботи. [37]*

*I'm totally **absolved**. – Я звільнився від провини. [37]*

*I ate one string bean. It **tasted** like fish vomit. That was it for me. – Я з'їв одну стручкову квасолю. Це було на смак як риб'яча блювота. Це було для мене все [37].*

3) зменшення у перекладі компонентів граматичної конструкції:

*It's **much more violent** than the women's game. – Це набагато жорстокіше, ніж жіноча гра. [37]*

*He **wouldn't say** what happened. – Він нам так і не розповів що трапилось. [37]*

4) відтворення безсполучникових підрядних сполучниковими:

*He did (sprained the wrist) doing **something he is embarrassed by**. – Він розтягнув зап'ястя роблячи **те, від чого йому було соромно** [37].*

*No, it's probably just an empty white cube with a USB port **he plugs his finger into when he sleeps** – Ні, це, ймовірно, просто порожній білий куб із портом USB, **до якого він може підключити свій палець, коли він у режимі сну** [37].*

Інтеграція (segmentation) полягає в виді перекладацької трансформації, коли окремі частини або елементи вихідного тексту об'єднуються в один більш компактний або цілісний вираз у тексті перекладу.

Прикладом інтеграції є переклад складнопідрядного речення простим:

*The doctor said all my bleeding was internal. **That's where the blood's supposed to be** – Лікар сказав, що вся моя кровотеча була внутрішньою. **Там їй і місце** [37].*

*I didn't get hurt that bad. The doctor said all my bleeding was internal. **That's where the blood's supposed to be** – Я не постраждав так сильно. Лікар сказав, що у мене вся кровотеча внутрішня. **Саме там має бути кров** [37].*

The thief was left-handed. I saw him using his left hand to pick the lock. – Злодій був лівшею. Я бачив, як він відкривав замок лівою рукою [36].

He's the best detective I know. He solves every case he's given. – Він найкращий детектив, якого я знаю. Він розкриває всі справи, які йому доручають [36].

Іншим прикладом є об'єднання окремих речень в одне складне:

*Halloween is the one night a year **when we can dress up as anything we want. It's the one time we can be our true selves.** – Хелловін – це та єдина ніч у році, коли ми можемо переодягтися ким завгодно і бути самими собою. [36]*

Поділ як перекладацька трансформація – це коли в перекладі з одного речення роблять два або більше, розділення складного речення на кілька простих для кращого розуміння.

Поділ представлено у наступному прикладі:

BONE?! The English language cannot describe the disdain I have for this word. – КІСТКА?! Я просто ненавиджу це слово. Ніяка мова не здатна передати мою відразу. [37]

He went to the store because he needed to buy some groceries. – Він пішов до магазину. Йому потрібно було купити продукти. [36]

Зміна структури речення – зміна порядку слів або граматичних структур, щоб речення звучало природно в мові перекладу – виявляється у:

1) відтворенні неперехідного дієслова перехідним з прямим додатком:
*I was **hula hooping.** – Я крутив обруч [36].*

2) відтворенні складного додатку підрядним реченням:

*I can **hear you speculating** about the nature and origin of my injury. – Я чую, як ви міркуєте про характер і причини моєї травми [37].*

*That's a huge relief. I felt so bad about **poking that guy's wound** – Мені було так соромно, що я зачепив його рану [37].*

Зміна порядку слів тобто перестановка слів у реченні для відповідності синтаксичним нормам мови перекладу (транспозиція) представлена в таких прикладах:

*By addressing this issue **promptly and appropriately**, we demonstrate our commitment to justice and the rule of law . – Швидко і належним чином*

вирішуючи цю проблему, ми демонструємо нашу відданість справедливості і верховенству права. [37]

*Okay, but I'm walking there really slowly **in protest!** – Добре, але **на знак протесту** я йду туди дуже повільно! [37]*

Зміна порядку слів пояснюється різницею в граматичній структурі англійської та української мов.

Висновки за розділом 2

У розділі 2 було проаналізовано перекладацькі трансформації, застосовані в англо-українському дубляжі американських серіалів, які було поділено на: 1) дослівний переклад; 2) лексичні трансформації; 3) лексико-граматичні трансформації; 4) граматичні трансформації.

У підрозділі 2.1 встановлено особливості застосування дослівного перекладу для точного відтворення смислу оригіналу, не змінюючи структуру тексту, щоб максимально передати зміст і настрій оригіналу. Дослівний переклад, зокрема, було застосовано для відтворення художніх порівнянь, а також гумору.

У підрозділі 2.2 встановлено і проаналізовано лексичні трансформації, а саме: 1) словниковий відповідник, який вживається для відтворення: а) лексеми; б) оригінального фразеологізму українським фразеологічним відповідником; в) оригінального сталого виразу українським сталим виразом; г) професійного жаргону; 2) варіантний відповідник; 3) контекстуальну заміну; 4) цілісне перетворення. З'ясовано, що варіантний відповідник і контекстуальна заміна можуть приводити до пониження або, навпаки, нейтралізації/підвищення стилістичного ресурсу в перекладі.

У підрозділі 2.3 зроблено аналіз лексико-граматичних трансформацій, зафіксованих в аналізованих перекладах, які охоплюють: 1) опущення компоненту оригінального виразу; 2) додавання компоненту; 3) зміну перспективи.

У підрозділі 2.4 висвітлено граматичні трансформації, які залучають: 1) компресію; 2) декомпресію; 3) інтеграцію; 4) поділ; 5) зміну структури речення; 6) зміну порядку слів.

Загалом, важливими аспектами кіноперекладу є збереження культурної автентичності (перекладач повинен враховувати культурні реалії оригіналу, щоб не втратити їхнього специфічного колориту); 2) адаптація перекладу до норм української мови; 3) врахування соціальних контекстів, таких як статусні відмінності, соціальні ролі та взаємовідносини між персонажами; 4) відтворення політичних та історичних аспектів (історичні події або політичні реалії, згадані у фільмі, можуть мати різну значущість для різних аудиторій); 5) передача емоційних і психологічних станів персонажів; 6) дотримання етичних норм, таких як повага до культурних традицій і уникнення стереотипів; перекладачі повинні бути чутливими до культурних відмінностей і прагнути до створення інклюзивного контенту.

Перспективним аспектом аналізу є переклад з врахуванням впливу відеозображення та текст перекладу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Переклад кінофільмів – це дуже клопіткий процес. Український кінопереклад переживає етап активного розвитку, стаючи все більш незалежним та визнаним у світі. Цей процес є комплексним і передбачає співпрацю між різними фахівцями, включаючи перекладачів, лінгвістів, культурологів та акторів дубляжу. Зокрема, українські студії кіноперекладу успішно адаптують закордонні фільми, зберігаючи їхню культурну автентичність та роблячи їх зрозумілими і привабливими для місцевої аудиторії.

У ході роботи було виявлено та проаналізовано деякі особливості перекладу американських серіалів українською мовою та наявні труднощі перекладу та їх подолання шляхом застосування перекладацьких трансформацій (дослівного перекладу, граматичних, лексичних та лексико-граматичних), що становило мету дослідження. Обрані методи дослідження (зіставний, описовий та порівняльний описовий метод) критичний дискурс-аналіз сприяли виконанню поставленої мети. Крім того, застосовано комплексну методику, що включає методи інформаційного пошуку та вибіркового добору, які допомогли сформувати корпус матеріалу для аналізу. Перекладацький аналіз використовувався для виявлення способів, прийомів і трансформацій, застосованих у процесі перекладу. Завдяки цій методичній основі вдалося детально дослідити складнощі перекладу, що сприяло більш глибокому розумінню перекладацьких практик у контексті адаптації американських серіалів для української аудиторії.

У зв'язку з метою дослідження під час роботи над першим, теоретичним, розділом було виконано такі задачі: досліджено сучасний стан перекладу фільмів в Україні, розглянуто структуру кінотексту, було проаналізовано. Під час роботи над другим, практичним, розділом було визначено найпоширеніші перекладацькі трансформації, які застосовуються для вдалого подолання перекладацьких проблем, які виникають під час перекладу кінотекстів: 1) дослівний переклад; 2) лексичні трансформації; 3) лексико-граматичні

трансформації; 4) граматичні трансформації.

Лексичні трансформації включають: 1) вживання словникового відповідника для відтворення: а) лексеми; б) оригінального фразеологізму українським фразеологічним відповідником; в) оригінального сталого виразу українським сталим виразом; професійного жаргону; г) варіантний відповідник; г) контекстуальну заміну; д) цілісне перетворення.

Лексико-граматичні трансформації, зафіксовані в аналізованих перекладах, охоплюють: 1) опущення компоненту оригінального виразу; 2) додавання компоненту; 3) зміну перспективи.

Граматичні трансформації залучають: 1) компресію; 2) декомпресію; 3) інтеграцію; 4) поділ; 5) зміну структури речення; 6) зміну порядку слів.

Таким чином, проведене дослідження засвідчило, що результати відповідають на запитання та завдання, сформульовані на початку роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк Н. С. Лінгвістичні основи перекладу. Київ : Видавничий дім "Академперіодика", 2012. 320 с.
2. Бідасюк Н. В., Кучман І. М. Синхронний аудіовізуальний переклад: виклики професії. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Філологія. Соціальні комунікації*. 2012. Т. 25 (64), № 4, ч. 1. С. 48–52.
3. Бузаджи Д. М. Проблеми перекладу англійських ідіом. Одеса : Видавництво "Астропринт", 2013. 256 с.
4. Горшкова Л. В. Функціональні аспекти перекладу. Харків : Видавництво "Прапор", 2011. 280 с.
5. Гудманян А. Г., Плетенецька Ю.М. До проблеми кіноперекладу як виду художнього перекладу. *Наукові записки національного університету "Острозька академія"*. 2012. № 25. С. 28–30.
6. Демецька В., Федорченко В. До проблеми перекладу кінотекстів. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2010. № 4. С. 239–243.
7. Журавель Т. В. Кінопереклад як вид аудіовізуального перекладу і його становлення в Україні та світі. *Філологічні науки*. 2021. № 5. С. 15–22.
8. Журавель Т. В., Хайдарі, Н. І. Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2015. № 19. С. 148–150.
9. Закон України "Про кінематографію". URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/9/98-вр> (дата звернення: 21.10.2023).
10. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
11. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Київ : Вища школа, 1982. 263 с.

12. Кравець Л., Таценко Н. В. Соціальні та культурні аспекти перекладу серіалів з англійської мови на українську. *Філологічні трактати*. 2012. № 4(3). С. 45–49.
13. Кузенко Г. М. Кінопереклад як особливий вид художнього перекладу. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2017. №9 (3). С. 70–74.
14. Кушнірова Т. В., Мацько А. В. Основні етапи розвитку українського кіноперекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія* 2023. № 62, т. 3. С. 105–113.
15. Лукьянова Т. Г. Основи англо-українського кіноперекладу: навчальний посібник для студентів 4 курсу освітньо-кваліфікаційного рівня "Бакалавр" денної форми навчання факультету іноземних мов. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 104 с.
16. Мазуренко М. С. Особливості перекладу реалій (на матеріалі англійських серіалів): магістерська робота. Дніпро : Державний університет Альфреда Нобеля, 2021. 61 с.
17. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту: навч. посіб., 2-ге вид., випр. і доп. Київ : Ленвіт, 2012. 203 с.
18. Мітіна О. М., Ростомова Л. М., Драпалюк К. І. Дублювання як вид аудіовізуального перекладу. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Перекладознавство*. 2022. № 33 (72), ч. 1. С. 235–242.
19. Науменко Л. П., Гордєєва А. Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську: навч. посіб. Вінниця : Нова Книга, 2011. 136 с.
20. Орехова О. В. Мовні особливості аудіовізуального перекладу. *Філологічні науки*. 2018. № 5. С. 23–28.
21. Підгрушна О. Г., Фарафонова А. С. Інтертекстуальність як спосіб адаптації в українських перекладах англійських анімаційних серіалів для дорослих. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2024. Т. 35 (74), № 3, ч 1, 2024. С. 106–115.

22. Плетенецька Ю.М. Відтворення розмовного стилю мовлення та редукції тексту в субтитрах до українського фільму. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*. 2019. № 39. С.41–48
23. Полякова О. В. Дублювання як вид кіноперекладу. *Наукові записки Кіровоградського РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. Серія: Філологічні науки*. 2013. № 116. С. 338–341.
24. Радецька С. В., Каліщак. Субтитрування як вид аудіовізуального перекладу: переваги та недоліки. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія: Філологічні науки*. 2016. № 2. С. 81–84.
25. Ребрій О. В. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня "Бакалавр" факультету іноземних мов. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 116 с.
26. Ребрій О. В. Основи перекладацького скоропису. Вінниця : Нова книга, 2012. 153 с.
27. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі: монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
28. Ребрій О., Сиса Я. Національні стереотипи як проблема перекладу. *Вісник ХНУ імені В. Н. Каразіна. Серія: Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*. 2022. № (95). С. 44–51.
29. Серіал "Друзі" 1 серія 10 сезону. Розбір складних слів і фраз. URL: <https://buki.com.ua/blogs/serial-druzi-1-seriya-10-sezonu-rozbir-skladnyy-sliv-i-fraz/> (дата звернення: 21.10.2023).
30. Серіал "Друзі" 3 серія 10 сезону. Розбір складних слів і фраз. URL: <https://buki.com.ua/blogs/serial-druzi-3-seriya-10-sezonu-rozbir-skladnykh-sliv-i-fraz/> (дата звернення: 21.10.2023).
31. Софієнко І. В. Становлення кіноперекладу в Україні. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2014. № 50(2). С. 401–405.
32. Цитати з фільму "Друзі" англійською мовою URL: <https://www.englishdom.com/ua/skills/phrasebook/wordset/druzya/> (дата звернення: 21.10.2023).

33. Що таке дубляж? Як робиться дубляж для фільмів і мультфільмів URL: https://lanet.pro/blog/what_is_dubbing/ (дата звернення: 21.10.2023).
34. Юрковська М. М. Вербальні засоби комічного ефекту на лексичному рівні в креолізованому тексті англомовної анімаційної комедії. Типологія мовних значень у діяхронічному та зіставному аспектах. 2016. №. 31–32. 2016. С. 71–83.
35. Baker M. Routledge encyclopedia of Translation Studies. London : Routledge, 1998, 674 с.
36. Brooklyn Original TV-series with Ukranian transaltion URL: <https://uaserial.com/brooklyn-nine-nine/season-1> (дата звернення: 02.09.2024).
37. Brooklyn-nine-nine-quotes-from-the-hilarious-detective-s. URL: [<https://7flamme.com/uk/themes/35182-57-brooklyn-nine-nine-quotes-from-the-hilarious-detective-s>] (дата звернення: 02.09.2024).
38. Cronin M. Translation goes to the movies. London and New York : Routledge, 2009. 206 p.
39. Chang Y. A tentative analysis of English film translation characteristics and principles. *Theory and Practice in Language Studies*. 2012. 2(1), P. 71–76.
40. Dangerous Minds. URL: <https://www6.putlockertv.to/watch/dangerous-minds.8mon/2xqw1q> (дата звернення: 02.09.2024).
41. Hatim B., Mason I. Discourse and the translator. London : Longman, 1990. 248 p.
42. House J. Translation quality assessment: Past and present. London : Routledge, 2014. 304 p.

SUMMARY

This study devoted to investigate the strategies used in the English-Ukrainian dubbing of TV series, a topic made particularly relevant by the global popularity of cinema. Modern technology allows us to enjoy films from directors worldwide, providing access to a rich diversity of cultures and narratives. In this context, the translation of films is crucial, as imported cinematic productions must resonate with local audiences. It is essential that translations not only be accurate but also convey the cultural nuances and emotional context of the original work.

Since the majority of foreign films shown in Ukrainian cinemas are Hollywood productions, translations are predominantly from English. A skilled translator must adapt the film's script to closely match the original while ensuring it remains comprehensible to the target audience. The language of film characters often involves a stylization of everyday speech, encompassing various registers, including vulgar and formal styles. Translators must consider these nuances to convey not only the content but also the atmosphere, emotions, and character traits.

The task of translating these elements presents particular challenges, making the subject of film translation both relevant and extensively studied by scholars. Currently, many experts, including explore the issues of film translation. Additional valuable contributions come from researchers like M. Baker, Y. Chang and M. Cronin, among others. In "A Tentative Analysis of English Film Translation Characteristics," Y. Chang examines the specific traits of English film translation, including the challenges related to translating dialects and idioms, and offers various methods for their effective reproduction in the target language.

The aim of this research is to establish strategies for the English-Ukrainian dubbing of TV series, as well as to identify and analyze the peculiarities of translating English-language films into Ukrainian, highlighting potential translation difficulties and ways to overcome them.

Research objectives include:

1. Systematizing the main types of film translation and identifying their features that may impact translation quality.

2. Determining the socio-cultural and technological characteristics of film translation.

3. To explore the various features of Ukrainian film translation.

4. Describing the primary techniques and transformations used in English-Ukrainian dubbing.

The research object is the English-Ukrainian dubbing of American TV series, while the subject is the literal translation, lexical, lexico-grammatical, and grammatical transformations applied by translators. The study material comprises 100 examples of literal translation, lexical, lexico-grammatical, and grammatical transformations used in the English-Ukrainian dubbing of American TV series.

To achieve the research aim, a comprehensive methodology was used, including information search methods, selective sampling to form the research material corpus, and translation analysis to identify the methods, techniques, and transformations employed in the translation.

The research draws on the works of Ukrainian translation scholars such as S. Ye. Maksimov, V. I. Karaban, V. V. Koptilov, O. V. Rebriy, L. P. Naumenko, A. Y. Gordeeva, and others.

The scientific novelty of the research lies in deepening the understanding of the peculiarities of English-Ukrainian dubbing of American TV series, thereby contributing to the theoretical foundation of translation studies. The practical significance is found in the potential application of the results to improve the practice of film translation for English-Ukrainian TV series and in training courses for translators.

The research results were presented at the IV Student Scientific Conference "Current Issues of Theory, History, and Methodology of Translation Studies," held in November 2024. An article based on the thesis has been prepared for publication.

The structure of the work consists of an introduction, two chapters with conclusions for each, and general conclusions. The total length of the work is 58 pages. The bibliography includes 42 sources, 8 of which are in English.